

ทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย*

THE ESSENTIAL PROFESSIONAL TEACHING SKILLS
OF PRESCHOOL TEACHER STUDENTS

วิราณี สุขทรัพย์*, ดุจเดือน ไชยพิชิต

Wiranee Suksaph*, Dudduan Chaipichit

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอนแก่น ประเทศไทย

Faculty of Education, Northeastern University, Khon Kaen, Thailand

*Corresponding author E-mail: wiranee142745@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยใสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan จำนวน 52 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการครูปฐมวัย มีลักษณะข้อคำถามเกี่ยวกับด้านความรู้ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านคุณลักษณะที่ดี และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาครูในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรู้ รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะที่ดี ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะวิชาชีพ 2) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะที่ดี ด้านทักษะวิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรู้ และ 3) แนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น มี 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะที่ดี

คำสำคัญ: ครูมืออาชีพ, ทักษะความเป็นครูมืออาชีพ, นักศึกษาครูปฐมวัย

Abstract

This survey research aimed to 1) Study the problems and needs in organizing learning to develop professional teaching skills for pre-service teachers, and 2) Explore approaches to developing professional teaching skills for pre-service teachers. The sample consisted of early childhood education instructors in higher education institutions producing early childhood teachers in the Northeastern region. The sample size was determined using a multi-stage random sampling technique. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a questionnaire on the problems and needs of early childhood teachers, which contained questions about knowledge, professional skills, and positive characteristics, and an in-depth interview regarding approaches to developing professional teaching skills. Data were analyzed using percentages, means, and standard deviations, and descriptive analysis. The research results revealed that: 1) Overall, teachers' problems in organizing learning were at a high level. When considering each aspect, the aspect with the highest average value was knowledge, followed by good characteristics, the learning management process, and the aspect with the lowest average value was professional skills. 2) The need for organizing learning to develop professional teaching skills for preschool teacher students was at the highest level overall. When considering each aspect, the aspect with the highest average value was learning management process, followed by good characteristics, professional skills, and the aspect with the lowest average value was knowledge. and 3) The guidelines for developing necessary professional teaching skills consisted of three aspects: knowledge, professional skills, and good characteristics.

Keywords: Professional Teachers, Professional Teaching Skills, Early Childhood Teaching Students

บทนำ

การพัฒนามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนที่สุดเริ่มต้นในช่วงปฐมวัย ซึ่งถือเป็นรากฐานของการเรียนรู้และคุณภาพชีวิต เด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้ที่รวดเร็วและไวต่อการส่งเสริม หากพลาดโอกาสก็ยากที่จะย้อนกลับมาแก้ไขได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. 2562) จึงกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2562) ขณะเดียวกัน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้เน้นว่า เด็กอายุ 0 - 6 ปี เป็นช่วงวัยทองที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุดต่อการสร้างทุนมนุษย์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันยังมีความท้าทายหลายด้าน เช่น การเร่งรัดพัฒนาการเด็กเกินวัย การยึดเยียดการเรียนหลายภาษา การเลี้ยงดูที่ตามใจมากเกินไป และการติดเทคโนโลยี นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการกลุ่มกระทรวง คณะที่ 2 ได้รายงานไว้ว่า แม้การ

เข้าถึงการศึกษาของเด็กอายุ 3 - 4 ปี สูงถึงร้อยละ 85 และเด็กอายุ 5 ปี ร้อยละ 99 แต่ยังพบว่า เด็กประมาณร้อยละ 25 - 30 มีพัฒนาการล่าช้า เด็กเกือบร้อยละ 40 มีระดับสติปัญญาต่ำกว่ามาตรฐาน และร้อยละ 23 มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนา

ในส่วนของนักศึกษาครูปฐมวัย ซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ พบว่า ผลการนิเทศและการประชุมร่วมกับอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยงชี้ว่านักศึกษายังขาดความสามารถในการแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนรู้จริง กิจกรรมที่ออกแบบไม่สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก และขาดการใช้สื่อที่เหมาะสม เช่น เพลง นิทาน หรือของเล่นเพื่อเสริมพัฒนาการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) งานวิจัยด้านสมรรถนะครูระบุว่าครูที่มีคุณภาพต้องมีทั้งความรู้เนื้อหาวิชาและทักษะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ (Graham, S. et al., 1994) รวมถึงควรมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ตลอดจนมีทักษะการปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2557)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย โดยอาศัยแนวคิดเรื่องสมรรถนะ (McClelland, D. C., 1973); (Spencer, L. M. & Spencer, S. M., 1993) และทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ อาทิ ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Knowles, M. et al., 2005) ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Bandura, A., 1977) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Kolb, D. A., 1984) เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะช่วยยกระดับคุณภาพนักศึกษาครูให้มียอดความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพครู อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยและการสร้างพลเมืองคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย ทั้งหมด 17 สถาบัน จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan จำนวน 52 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- 2.1 แบบสอบถามปัญหาและความต้องการของการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพ สำหรับ

อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ สำหรับสอบถามปัญหาและความต้องการของการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพ ในประเด็นด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะวิชาชีพ (Skills) ด้านคุณลักษณะที่ดี (Attribute) และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Process) เมื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามสอดคล้องตรงกับเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด (IOC) ของแบบสอบถาม พบว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 และกำหนดเกณฑ์การประเมิน คือ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แสดงว่าปัญหาและความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แสดงว่าปัญหาและความต้องการมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แสดงว่าปัญหาและความต้องการปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แสดงว่าปัญหาและความต้องการน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แสดงว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพ สำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน ใช้เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ และประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สัมภาษณ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านทักษะวิชาชีพ (Skills) และ 3) คุณลักษณะที่ดี (Attribute)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ จัดโครงสร้างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้คำถามที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่กำกวม

3.2 สร้างแบบสอบถามใน Google Form ด้วยตนเอง แล้วกรอกคำถามตามที่ออกแบบไว้ และแชร์แบบสอบถามกับผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 52 คน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถาม จาก Google Form นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรม เช่น SPSS

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษ และ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนเด็กปฐมวัย นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบเพื่อค้นหา ข้อความสำคัญ (Significant Statements) จากนั้นนำมาจัดกลุ่มเพื่อนำมาสรุป เป็นประเด็นข้อค้นพบ (Themes) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ศึกษาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่
จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย

ตัวแปรตาม

ทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น
ของนักศึกษาครูปฐมวัย ประกอบด้วย
3 ด้าน ได้แก่ 1) คือ ด้านความรู้
2) ด้านทักษะวิชาชีพ
3) ด้านคุณลักษณะที่ดี (Attribute)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย จากแบบสอบถาม แสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 ความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย

ประเด็นสอบถาม	สภาพปัญหา			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านความรู้ (Knowledge)	4.42	0.08	มาก	4.44	0.22	มาก
2. ด้านทักษะวิชาชีพ (Skills)	4.06	0.17	มาก	4.51	0.09	มากที่สุด
3. คุณลักษณะที่ดี (Attribute)	4.37	0.22	มาก	4.53	0.30	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Process)	4.32	0.64	มาก	4.57	0.13	มากที่สุด
รวม	4.24	0.20	มาก	4.51	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สภาพปัญหาครูในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.08) รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะที่ดี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.22) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.17) และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.13) รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.30) ด้านทักษะวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.09) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.22)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น ทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย มีลักษณะครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะวิชาชีพ (Skills) และคุณลักษณะที่ดี (Attribute) สรุปได้ ดังนี้ การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้รายละเอียดสามารถสรุปได้ ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย, อารมณ์-จิตใจ, สังคม, สติปัญญา) มีการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการปฏิบัติจริงควรเน้นปฏิบัติจริงมากกว่าการสอนทฤษฎีเน้นการเรียนรู้ที่สนุก ออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น มีความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การวางแผนการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพควบคู่กันไป มีจิตวิญญาณความเป็นครู รักและศรัทธาในอาชีพครู มีความเมตตา ทำงานร่วมกับเพื่อนครู ผู้ปกครอง และชุมชนได้ดี และสามารถในการใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือแฟ้มสะสมผลงาน

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาครูในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านองค์ประกอบพื้นฐานของครูมืออาชีพ ได้แก่ ความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่ดี การขาดความสมดุลในองค์ประกอบเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพครู งานวิจัยของ อนันต์ ปิยพงศ์ธัญต์ และประกฤติยา ทักษิโณ พบว่า ครูต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลักทั้งสามด้าน หากขาดด้านใดด้านหนึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ครูขาดความสมบูรณ์ (อนันต์ ปิยพงศ์ธัญต์ และประกฤติยา ทักษิโณ, 2563) นอกจากนี้ยังมีการชี้ให้เห็นว่าครูที่มีปัญหาด้านเจตคติหรือขาดทักษะวิชาชีพที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพชะงักงันและมีข้อจำกัดในระดับสูง (อนันต์ ปิยพงศ์ธัญต์ และประกฤติยา ทักษิโณ, 2563)

2. ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาครูปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันเป็นผลจากการตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในวิชาชีพครูที่ต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล Pimdee, P. et al. ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาครูชาวไทย พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาทักษะดังกล่าวสูงมาก ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเป็นครูมืออาชีพที่ครบถ้วน (Pimdee, P. et al., 2024) อีกทั้งยังมีการระบุว่าสมรรถนะครูยุคใหม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ (อนันต์ ปิยพงศ์ธัญต์ และประกฤติยา ทักษิโณ, 2563)

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น สามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะวิชาชีพ (Skills) และคุณลักษณะที่ดี (Attribute) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นครูมืออาชีพ (อนันต์ ปิยพงศ์ธัญต์ และประกฤติยา ทักษิโณ, 2563) ขณะเดียวกัน Bamrungsin, P. เสนอให้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยเน้นการปฏิบัติจริงผ่านรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning: WIL) ซึ่งช่วยให้นักศึกษาครูพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะได้อย่างครบถ้วนและยั่งยืน (Bamrungsin, P., 2022)

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย เรื่อง ทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็นของนักศึกษาครูปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) นักศึกษาครูปฐมวัยมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะความเป็นครูมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) แนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นครูมืออาชีพที่จำเป็น โดยมีการพัฒนา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะวิชาชีพ (Skills) และคุณลักษณะที่ดี (Attribute) ข้อเสนอแนะ 1) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ 1.1) ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง ให้ครอบคลุมทั้งนักศึกษา และครูพี่เลี้ยง รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อสะท้อนมุมมองจากภาคสนามที่แท้จริงเพิ่มเติม 1.2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือประสิทธิภาพในการฝึกสอนของนักศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถใช้ในการพัฒนาหลักสูตรหรือแนวทางการสอนได้ตรงจุดมากขึ้น และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรเพิ่มเครื่องมือวัดในรูปแบบอื่น เช่น การสังเกต (Observation Checklist) และการสะท้อนคิด (Reflective Journals) ของนักศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและรอบด้านมากขึ้น และ 2.2) ควรออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู เช่น การเรียนรู้ผ่านจิตอาสา การจัดกิจกรรมบริการสังคม และการสะท้อนตนในเชิงจริยธรรมวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2562). ที่แก้ไขและเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49-53 (1 พฤษภาคม 2562).
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). คู่มือการดำเนินการตาม หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการประจำกระทรวง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อนันต์ ปิยพงศ์ธน์ และประกฤติยา ทักษิโณ. (2563). สมรรถนะครูมืออาชีพในยุค 4.0 สำหรับนักศึกษาครู. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 22 มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bamrungsin, P. (2022). Online active learning in a professional experience course using work-integrated learning for Thai pre-service teachers. Sustainability, 14(7), 4362. <https://doi.org/10.3390/su14074362>.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Graham, S. et al. (1994). The teacher as literacy mentor: Providing access to literature for all students. The Reading Teacher, 48(1), 22-29.

- Knowles, M. et al. (2005). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development*. (6th ed.). Burlington, MA: Elsevier.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. New Jersey: Prentice Hall.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Pimdee, P. et al. (2024). Developing Thai pre-service teachers' problem-solving skills through a learning model. *Heliyon*, 10(5), e71841. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e71841>.
- Spencer, L. M. & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. New York: Wiley.